

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:		Vidéken postai széküld:	
Egész évre	12 frt	Egész évre	14 frt
Fél évre	6 „	Fél évre	7 „
Negyed évre	3 „	Negyed évre	3.50
Egy óra	1 „	Egy óra	1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főut 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 k; Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 „ Nyilttér sora 15 „

Szerkesztőség:

Az arad-ocsánádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Bérmertetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

PK 62. íratokat vissza nem küldünk.

Az egyházipolitikai törvényjavaslatok.

Arad, Aprilis 26.

Örökre emlékezetes marad a modern Magyarország történetében a mai nap, mint a mely napon a szabadelvű szociálpolitikai reform-érának miniszteriuma első idevágó javaslatait terjesztette a ház elé.

Ezen nap lesz a történeti határjelző, mely a középkori felekezetiesség bilincseiben sínlódó Magyarországot az ujkor többi művelt népei- s országaihoz méltó jogállamtól elválasztja.

Oly óriási horderejű, oly korszakot alkotó momentum ez, melynek jelentősége csak történelmi távlatból ítéhető meg kelőképp. A jelenkor csak az ezen reformok megvalósításával járó s az azok kulturális értékével arányban álló nehézségeket látja, azoknak csak amaz elementaris erővel nyilatkozó hatását érzi közvetlen közelből, mely a hagyományos, az avult társadalmat eresztékeiben rázza meg, s a sötét boltozatok védelme alatt tenyészett külön érdekek felriasztásán kívül remegéssel tölti el a törpéket és kicsinyhitűeket s bosszúsággal a megszokás ernyedte lelkü rabjait, kiknek szemét bántja, tagjait borzogatja az omló réseken át betörő fény, a dohos atmoszférán átvonuló szabadabb légáramlat.

Felvirradt lelkiismeret szabadságának napja Árpád hazája fölé, s közel a pillanat, melyben az ország minden polgára szabadon követheti lelkiismerete szózatát és saját hite szerint imádhathja istenét. Mert végeredményében az összes egyházipolitikai reformok úgy eredetükre, mint végcéljaikra nézve a szabadság legmagasztosabb eszményének érvényesülése, a vallás szabadság ideálja körül csoportosulnak.

A felekezetiesség bilincsek széttörésének, a vallás szabadgyakorlatának első és elengedhetetlen feltétele az, hogy a magyar honpolgár az ő társadalmi és családi életének semmiféle aktusában egyes szabadalmazott felekezetek tételes törvényeinek kiszolgáltatva ne legyen, hogy élete és működése mindazon viszonyok között, melyek ő rá mint állampolgárra tartoznak, kizárólag az állami intézmények keretén belül egyedül csak annak törvényei által szabályoztassék.

Ezen elv Európa más művelt államaiban már régen érvényesült, míg nálunk a vallás-kényszer részint tételes törvények által tartatott fenn, részint pedig oly intézmények hiánya folytán állandósult, melyek lehetetlenné tették a polgárra nézve e vallás-kényszer nélkül élnie, halnia.

Igy az egyházipolitikai törvényjavaslatok is kétféle irányban fogják a lelkiismeretet felszabadítani. Az egyik irányban eltörölni kívánják a telekezeteket dédel-

gető vallás-kényszer imperatív törvény-cikkeit: idevágna a zsidó vallás recepcziójáról, továbbá a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslatok; a másik irányban megteremtik azon állami intézményeket, melyek a polgároknak lehetővé teszik, hogy a társadalom és család keretén belül való életviszonyaikkban az egyes felekezetekre utalva ne legyenek: az állami anyakönyvvezetésről, továbbá a polgári házasságról szóló törvényjavaslatok.

A kormány a két pár törvényjavaslat mindenikéből az elsőt terjesztette be a mai napon a parlamentbe; pár hét múlva követni fogja ezeket a vallás szabadságáról szóló, majd ősszel a polgári házasságról szóló javaslat is.

A most beterjesztett javaslatok minden kétséget eloszlatólag igazolják a kormánynak kifogástalanul szabadelvű álláspontját és politikájának őszinte, becsületes realitását. Végleg csuffá lettek ezzel a jezsuita sajtónak maliciózus gonoszossággal világgá kürtölt ama ráfogásai, hogy a kormány az egyházipolitikai törvényjavaslatokkal csak taktikázik, azokat nem akarja komolyan, vagy legalább is nem az igazi liberalizmus követelményeinek megfelelőleg.

Erdekes játéka a véletlennek, hogy Arad megye közönségének közvetlenül ezen törvényjavaslatok beterjesztése után lesz alkalma a kormány egyházipolitikájára bizalmat szavazhatnia. Alig képzelhető, hogy megyénk impozáns többséggel ne pártolja azon irányt, mely mellett az országnak eddig az egy Szabadkán kívül összes törvényhatóságai állást foglaltak, s melytől eltérnie Aradmegyére nézve egy jelentőségű volna az ő dicső multjának megtagadásával.

Alábbiakban adjuk részletes sürgöny-tudósítás alapján a nagyjelentőségű törvényjavaslatok lényegét.

Az állami anyakönyvvezetés.

— Saját tudósítónk távirata —

Budapest, Aprilis 26.

Zsufolt ház előtt, a képviselőház és a közönség rendkívüli érdeklődése mellett terjesztette be ma Hieronymi Károly belügyminiszter az állami anyakönyvvezetésről szóló törvényjavaslatot. A képviselőház összes tagjai szinte kivétel nélkül, viharos éljenzéssel fogadták a beterjesztést, amelylyel a kormány bebizonyította, hogy ígéretét az egyházipolitikai kérdésekben a legszabadelvében be is váltja. Megjegyzendő, hogy a javaslat beterjesztéséhez a király már márczius 23-án hozzájárult.

Az állami anyakönyvvezetésről szóló

javaslat összesen 72 §-ból áll s három részre oszlik: az általános, a különös és az átmeneti intézkedésekre.

Az általános rész megállapítja, hogy az állami anyakönyvvezetés feladata a születések, házasságok és halálesetek nyilvántartása, külön e célra alakított kerületek székhelyén, minden kerületben egy anyakönyvvezető és legalább egy helyettes alkalmazandó, akit a főispán, a főpolgármester (a fővárosban), illetve a kormányzó (Fiumében) nevez ki. Ha e kinevezendő egyén ellen a közigazgatási bíróságnak kifogása volna, akkor a belügyminiszter nevezi ki. A kinevezés bármikor vissza vonható.

A kinevezést elfogadni kötelesek: a járási főszolgabíró és szolgabíró, a kis és nagy községek, rendezett tanácsú városok előjárói, törvényhatósági városok tisztviselői, Budapesten a büntető előjáróságok tagjai. De lehet ezen kívül állami anyakönyvvezető, ki: magyar állampolgár, 24 éves, gondnokság, csőd alatt nem áll, gymnásium hat osztályát, vagy egyarányu más iskolát végzett, vagy tanítói oklevéllel bír és büntetlen előéletű.

A lelkész vagy rabbi anyakönyvvezető nem lehet.

Az anyakönyvvezetőnek a hivatala után járó jövedelem tekintetbe vételével a belügyminiszter az államkincstár terhére méltányos tiszteletdíjat állapíthat meg.

Az anyakönyv és annak kivonatai közokirat jellegével bírnak s a könyvvezető, ha egyébként nem tett esküt, állása elfoglalásakor esküt tesz.

Az anyakönyvvezető felsőbb hatósága a polgármester, illetőleg főszolgabíró és az alispán, aki hanyagság eseteiben 20 korona pénzbüntetéssel sújthatja az anyakönyvvezetőt. Cselekedetei egyébként a büntető törvénykönyv intézkedései alá esnek.

Minden születés, házasság, vagy haláleset azon anyakönyvvezetőnél jelentendő be, akinek kerületében történt. Minden anyakönyvról két példány vezetendő s egy harmadik hiteles másolat a törvényhatóság levéltárában őriztetik. A szükséges nyomtatványokat adja az állam, egyéb dologi kiadások községi terhet képeznek. Az anyakönyvet bárki megtekintheti, a kivonat díját a belügyminiszter állapítja meg.

A különös határozatok első része megállapítja a születési anyakönyvvezetés követelményeit.

Minden újszülött gyermek születésétől számítva legkésőbb egy hét alatt bejelentendő. Ugyan-e rész állapítja meg a talált és törvénytelen gyermekek bejelentésének kötelező pontjait is.

A házassági anyakönyvről csak annyi intézkedés van e törvényben, hogy megmondja, mit kell tartalmaznia: a házas felek generalisait, szüleikét, a tanukét, a házasságkötés helyét, idejét és a házasságot kötő közeg nevét.

A halotti anyakönyvbe minden halálzási esetet a legközelebbi hététköznapon kell bejelenteni.

Az anyakönyv kijavítása csak bírói uton, tárgyalás után történhetik meg.

A büntető határozatok szerint, ha a bejelentésre kötelezett a bejelentést elmulasztja, 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, amennyiben cselekvénye hosszabb beszámítás alá nem esik.

Az átmeneti intézkedések (— s bizonynyal ép ezek azok, melyekbe a szabadelvűség ellenesei teljes erővel be fognak kapaszkodni, hogy ebből erőszakolják ki a legerősebb ellenszegülést, —) a következőket tartalmazzák:

Magyar állampolgárok gyermekei bejelentendők.

Amíg a házassági jog (azaz a polgári házasság) szabály részénél törvény nincs, a házassági anyakönyvi bejegyzés bejelentés útján történik — a házasság megkötésétől számított két nap alatt s erre kötelezvék a házasfelek és a tanuk, még pedig a házasság megkötéséről szóló egyházi anyakönyvi kivonatot bemutatásával. Ezt a kivonatot az illető lelkész, vagy rabbi köteles díjmentesen kiszolgáltatni, s ha ezt megtagadja, kihágást követ el és egy hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Különben pedig a járási főszolgabíró, (polgármester) kényszer útján szerzi meg a kivonatot s küldi meg az anyakönyvvezetőnek.

A törvény hatályba léptének napját a miniszterium állapítja meg s föl van hatalmazva, hogy ezt ne egyszerre az egész országban, hanem a szükséghez képest részletekben egyes anyakönyvi kerületekben külön léptesse életbe, de 1894. végéig az egész országban életbe léptetve kell lennie. A felekezeti anyakönyvek eddig közokirat jellegével bírnak, de a felekezeti anyakönyvvezetők addig is kötelesek és jogosultak kivonatokat szolgáltatni, s ha ezt megtagadnak, egy hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Rendkívül érdekes és minden tekintetben hatalmas politikai munkának mondható a javaslat indokolása is, amelyről részletekkel ezuttal nem szolgálhatok, csak azt kívánom jelezni, hogy a belügyminiszter itt behatóan és meggyőzően indokolja a javaslat szükségét, amely kizárólag adminisztratív, egyáltalán nem politikai és még kevésbé egyházellenes. Nyíltan bevallja, hogy ezt a reformot az elkeresztelési rendelet miatt támadt panaszok, zavarok és engedetlenségek tették szükségessé s hogy a házassági jog rendezésével előbbutóbb amugy is kikerülhetetlen lett volna. Kifejti az indokolás, hogy az anyakönyvvezetés évi tiszteletdíja 150 frt — a kivonatok jövedelmén felül, — a helyettesítésé pedig évi 50 frt.

Az országot 4467 anyakönyvi kerületre osztják föl s ugyanannyi anyakönyv-

vezetőt neveznek ki. Ezek fizetése egy évre 800,000 frtot tesz ki, s minthogy az állam adja a nyomtatványokat is, az államra ebből háruló teher: **840,000 frt.**

Megemlítjük még, hogy a javaslatot Lukács György készítette.

Törvényjavaslat az izraelita vallásról.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, április 26.

Csáky Albin gr. vallás- és közoktatásügyi miniszter szintén ma terjesztette be a zsidó vallás egyenjogossításáról szóló törvényjavaslatot.

A javaslat így szól:

1. §. Az izraelita vallás törvényesen bevett vallásnak nyilvánítottatik.

2. §. Az izraelita vallásról keresztény hitre vagy megfordítva az izraelita vallásra való áttérésekre az 1868. LIII. t. cz. 1—8. §§., valamint ugyanazon törvény 14. §-ban foglalt rendelkezések hatálya kiterjesztetik. (T. i. 7 éves korig követi a gyerek a szülők vallását, melyet 18. évéig meg nem változtathat, azontul épugy lehet keresztényből zsidó, mint zsidóból keresztény. A kath. főpapság tudvalevőleg ép ez ellen tiltakozik a legnagyobb erővel.)

3. §. A jelen törvény végrehajtásával a miniszterium bizatik meg.

A javaslat indokolása természetesen szintén a lehető legliberálisabb.

Törvényjavaslat az állami anyakönyvekről.

Az alábbiakban megkezdjük a törvényjavaslat közlését egész terjedelmében. Tekintve a javaslat nagy terjedelmét, azt folytatásokban fogjuk közölni, annál is inkább, mert a fentebbiekben a javaslatot lapunk már eléggé körvonalazta:

Első rész.

Általános határozatok.

1. §. A születések, házasságok és halálosok közhitű nyilvántartására és tanúsítására kizárólag a jelen törvény értelmében arra hivatott közegek által vezetett állami anyakönyvek szolgálnak.

2. §. Az állami anyakönyvek vezetése külön e célra alakított kerületek szerint ezeknek székhelyén történik.

3. §. Az anyakönyvi kerületeket, elnevezésüket és székhelyüket, valamint az e tekintetben szükséges minden változtatást — az illető törvényhatóság első tisztviselőjének meghallgatásával állapítja meg.

Különböző törvényhatóságok területén fekvő községek vagy csatolt puszták egy anyakönyvi kerületbe rendszerint nem csoportosíthatók.

Kivételes esetekben a belügyminiszter elterőleg intézkedhetik.

4. §. Minden anyakönyvi kerületben egy anyakönyvvezető és legalább egy helyettes alkalmazandó.

5. §. Az anyakönyvvezetőt és helyettesét a főispán, a fő- és székvárosban a főpolgármester, Fiumében a kormányzó nevezi ki.

Oly anyakönyvi kerületben, melyek több törvényhatóságra terjednek ki, az anyakönyvvezetőt és helyettesét az a főispán nevezi ki, a kinek kormányzatára bízott törvényhatóság területén a kerület székhelye fekszik.

Kinevezés előtt a kinevezendő névjegyzéket a főispán (főpolgármester) a közigazgatási bizottsággal közli. Ha a közigazgatási bizottságnak az előterjesztett egyének valamelyikének kinevezése ellen kifogása van, az illető anyakönyvvezetőt vagy helyettesét a belügyminiszter nevezi ki.

A kinevezést a kinevezési hatóság bármikor visszavonhatja.

Járási főszolgabírák és szolgabírák, kis- és nagy községek, rendezett tanácsú városok előljárai (1886. XXII. t. cz. 63. §-a), valamint törvényhatósági városi tisztviselők (1886. XXI.

t. cz. 77. §-a) s a fő- és székvárosban a kerületi előljárosok tagjai (1872. XXXVI. t. cz. 82. §-a) a kinevezést elfogadni kötelesek.

6. §. A főispán (főpolgármester, fumei kormányzó) csak oly egyént nevezhet ki, a ki:

a) magyar állampolgár;

b) legalább 24 éves, gondnokság vagy csőd alatt nem áll és a kinek kiskorúsága meghosszabbítva nincs;

c) gimnázium, reáltanoda vagy polgári iskola hat osztályát, avagy egyenrendű katonai tanfolyamot vagy kereskedelmi iskolát végzett, vagy tanítói oklevéllel bír;

d) büntett vagy vétség miatt vád alá helyezve vagy általában szabadságvesztés büntetése alatt nincs, nyereségvágyból való büntett vagy vétség miatt elítélve nem volt, hivatalvesztésre szóló ítélet hatálya alatt nem áll s erkölcsi tekintetben alapos kifogás alá nem esik.

7. §. Lelkész, illetőleg rabbi nem nevezhető ki anyakönyvvezetővé vagy helyettesé.

8. §. Ha az anyakönyvvezető és helyettes kötelességük teljesítésében ideiglenesen akadályozva vannak, vagy a két állás egy időben üresedik meg, a főispán az elkerülhetetlen szükség idejére valamely szomszéd kerület anyakönyvvezetőjét, vagy helyettesét bízhatja meg azzal, hogy az illető anyakönyvi kerület székhelyén az anyakönyveket ideiglenesen vezesse.

9. §. Egyes anyakönyvvezetők részére, figyelemmel az anyakönyvi kivonatok után járó díjakból huzott jövedelem nagyságára, valamint az anyakönyvvezető esetleges főhivatallal egybekötött javadalmazás mennyiségére, a belügyminiszter az államkincstár terhére méltányos tiszteletdíjat állapíthat meg.

10. §. Az anyakönyvvezető és anyakönyvvezetői helyettes az anyakönyvek vezetésével, valamint azokból hiteles kivonatok és bizonyítványok vagy okiratok kiadásával járó cselekményeire vonatkozólag közhivatalnoknak tekintetik.

Azon anyakönyvvezető és helyettes, a ki hivatali esküt egyébként nem tett, működésének megkezdése előtt a főispán, főpolgármester, fumei kormányzó kezeibe esküt, illetőleg ünnepélyes fogadalmat tesz.

11. §. Az anyakönyvvezető felelős az anyakönyv pontos, szabályszerű és ezen törvénynek megfelelő vezetéséért.

Az anyakönyvvezetői helyettes saját nevében és saját felelősségére jár el.

12. §. Az anyakönyvvezető működésére, Budapest fő- és székvárosban, valamint a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városokban közvetlenül a polgármester, nagy és kis községekben az anyakönyvi kerület székhelyén illetékes járási főszolgabíró, illetőleg, ha főszolgabíró vagy rendezett tanácsú város polgármestere az anyakönyvvezető, az alispán, felsőbb fokozat pedig ezeknek felettes hatósága ügyel fel.

A felügyelő hatóság az anyakönyvvezetővel és helyettesével kisebbfokú hanyagság vagy rendetlenség esetében az illető meghallgatásával, azonban fellebbezés kizárásával, annyiszor a mennyiszor 20 koronáig terjedhető rendbirságot alkalmazhat.

13. §. Azok az anyakönyvvezetők, kik állami, törvényhatósági vagy községi hivatali kötelekben is állanak, a főhivatalukra nézve irányadó fegyelmi szabályok rendelkezései alá esnek. Azon anyakönyvvezetők, kik a fentebb jelzett más hivatali kötelekben nem állnak, fegyelmi tekintetben az 1886. évi XXIII. t. cz. nyer megfelelő alkalmazást.

14. §. Az anyakönyvvezetőnek (helyettesnek) az anyakönyv vezetésénél elkövetett büntetendő cselekményei a büntető törvények rendelkezései alá esnek.

15. §. Minden születés, házasság és halálos az anyakönyvvezetőnél jelentendő be és az által tartandó nyilván, kinek kerületében előfordult.

Vasuton, hajón történt születés és halálos a kiszállás, illetőleg kiszállítás helyén illetékes anyakönyvvezetőnél jelentendő be s az általa tartandó nyilván.

16. §. Ha valamely születés, házasság, vagy halálos bejelentése három hónapon túl terjedő késedelemmel történik, az anyakönyvvezető ezt a 12. §-ban megjelölt közvetlen felügyelő hatóságnak bejelenti. A bejegyzés a tényállás kinyomozása után csak e hatóság engedélyével foganatosítható. A nyomozás költ-

ségeit az viseli, a ki a bejelentést kellő időben meg nem tette.

17. §. Ha az anyakönyvvezető a törvényre hivatkozva valamely hivatalos cselekményt megtagad, vagy valamely bejegyzést nem a felek kívánságának megfelelően teljesít, az érdekeltek akár közvetlenül, akár az anyakönyvvezető útján a 12. §-ban megjelölt közvetlen felügyelő hatóságnál panaszt tehetnek. A mennyiben ez a hatóság a panaszt elutasítja, a fél a királyi járásbíróhoz fordulhat.

A bírósági eljárást az igazságügyminiszter szabályozza.

18. §. Minden anyakönyvvezető a születésekről, házasságokról és halálozásokról külön-külön bekötött, lapszámozott, zsinórral átfűzött és a 12. §-ban megjelölt közvetlen felügyelő hatóságnak hitelesítésével s a zsinór végére helyezett pecsétjével ellátott anyakönyvet köteles az állam nyelvén vezetni, még pedig egy első és egy második példányban.

Ezenkívül mindhárom anyakönyvhöz külön betűrendes tartalomjegyzék is vezetendő. Ily tartalomjegyzék minden 10 évről is szerkesztendő.

19. §. A bejegyzés az anyakönyv első példányába folyószám alatt és rövidítések nélkül történik. A be nem írt helyek vonalakkal töltendők ki, a számok betűkkel is kiírandók. A bejegyzés szabályszerű lezárása és aláírása előtt a szükséges kiigazítás megtehető. A kiigazítás a lap szélére jegyzendő, úgy mint maga a bejegyzés külön aláírandó.

Ilyen kiigazítás nem történhetik sem az anyakönyvbe már egyszer beírt bejegyzés kivakarása, törölése, felülírása, sem a sorok közé való beékelés által.

20. §. A szóbeli bejelentésre történő bejegyzésnek tartalmaznia kell:

1. A bejegyzés helyét s idejét;
2. a megjelentek megjelölését;
3. az anyakönyvvezető megjegyzését arról, hogy mily módon győződött meg a megjelentek személyazonosságáról;
4. annak megemlítését, hogy a befejezés a megjelenteknek fel volt olvasva, általuk értett nyelven megmagyarázva, s részükről helybenhagyva;
5. a megjelentek aláírását, s ha írni nem tudnak vagy nem képesek, kézjegyüket, vagy az okot, a mely miatt a bejegyzést alá nem írhatták;
6. az anyakönyvvezető aláírását.

Az írásbeli bejelentésre történő bejegyzésnek tartalmaznia kell:

1. a bejegyzés helyét és idejét;
2. a bejelentésre való hivatkozást;
3. az anyakönyvvezető aláírását.

Az anyakönyvvezető köteles a szóbeli vagy írásbeli bejelentés helyességéről, ha abban kételkedni oka van, alkalmas módon meggyőződést szerezni.

21. §. Minden bejegyzés, hiteles másolat alakjában ugyanazon napon az anyakönyv másodpéldányába is bejegyzendő s az anyakönyvvezető aláírásával hitelesítendő.

Minden naptári év végével köteles az anyakönyvvezető az anyakönyvek első és másodpéldányát, a bennfoglalt bejegyzések számának kitüntetésével mellett lezárni s a másodpéldányt a 12. §-ban megjelölt közvetlen felügyelő hatóságnak legkésőbb a következő évi január hó 31-ig átvizsgálás végett bemutatni.

Az átvizsgált másodpéldányt a járási főszolgabíró és rendezett tanácsú város polgármestere az alispán útján, az alispán és törvényhatósági joggal felruházott város polgármestere közvetlenül a törvényhatóság levéltárába beszolgáltatja.

22. §. Az anyakönyv első példányát az anyakönyvvezető őrizete alatt marad.

23. §. Minden oly bejegyzés, mely az anyakönyv első példányában a másodpéldány beszolgáltatása után történik, hiteles másolat alakjában, vármegyékben az alispánhoz, törvényhatósági joggal felruházott városokban a polgármesterhez egyidejűleg beszolgáltatandó, aki gondoskodik arról, hogy ezen utólagos bejegyzések az anyakönyv másodpéldányába is bejegyeztessenek.

24. §. Ha az anyakönyv egyik példány teljesen veszendőbe megy, vagy használhatatlanná válik, az a másik példányról veendő s az illeték a kir. járásbíró által hitelesítendő másolattal pótolatik.

Ha mindkét példány veszendőbe megy, vagy használhatatlanná válik, az anyakönyv-

vet a 12. §-ban megjelölt felügyelő hatóság elnöke alatt az anyakönyvvezetőből és a községi előjáróság tagjaiból alakított bizottság állata kinyomozott adatok alapján, újból összeállítja és egy hónapig közszemlére kiteszi.

Az újból összeállított anyakönyvet, amennyiben a közszemlére kitétel ideje alatt felszólalások be nem adatnak, a felügyelő hatóság, amennyiben felszólalások adatnak be, ezek elbírálása után és az elbírálás eredményéhez képest a kir. járásbíró zárja le és hitelesíti.

A közigazgatási eljárást a belügy, a bírósági eljárást az igazságügyi miniszter rendeleti uton szabályozza.

25. §. A jelen törvény értelmében szabályszerűen vezetett anyakönyvek, közokiratok. Azon tények, melyeknek tanúsítására rendelvél a melyek bennök fel vannak jegyezve, bizonyítják mindaddig, míg a hamisítás, a bejegyzés téves volta, vagy ama bejelentések helytelensége, melyek alapján a bejegyzés történt, be nincs bizonyítva.

Ugyanily bizonyító erővel bírnak azon kivonatok is, melyeket az anyakönyvvezető vagy az illető törvényhatósági levéltárnak az anyakönyv első, illetőleg másodpéldányával megegyezőnek elismer s ennek igazolásául aláírásával s pecsétjével ellát.

26. §. Minden anyakönyvi kivonatnak szövegesen kell tartalmaznia az illető bejegyzést a lap szélére írt minden feljegyzéssel és kiigazítással együtt.

Magánfelek részére anyakönyvi kivonatot csak az anyakönyvvezető, illetőleg helyettese állíthat ki.

Kivételesen, ha az anyakönyv első példány elvész, vagy használhatatlanná válik, addig míg ez a hiány a 24. §. rendelkezéséhez képest pótolva nincs, magánfelek részére a törvényhatósági levéltárnak is állíthat ki anyakönyvi kivonatot.

27. §. A bíróság megítélésétől függ, hogy az anyakönyvi bejegyzéseknél elkövetett szabályellenességgel mennyiben gyöngítik, vagy szüntetik meg az anyakönyvek és anyakönyvi kivonatok bizonyító erejét.

28. §. Az anyakönyvvezetéshez szükséges nyomtatványokat és űrlapokat az államkincstár terhére a belügyminiszter szolgáltatja.

Egyéb dologi kiadások községi terhet képeznek.

Több községből álló anyakönyvi kerületben a dologi kiadásokat a közigazgatási bizottság veti ki az egyes községekre a lélekszám arányában. Határozata ellen 15 napon belül a belügyminiszterhez felebbezésnek van helye.

Több törvényhatóságra terjedő anyakönyvi kerületekben, a dologi kiadások kérdésében, a közigazgatási bizottságok meghallgatásával a belügyminiszter dönt.

29. §. Az anyakönyvi bejegyzések, valamint a rájuk vonatkozó tárgyalások díj- és bélyegmentesek.

Az anyakönyvvezető hivatalos küldeménye és levelezése portómentes.

30. §. Az anyakönyvbe az anyakönyvvezetőnek vagy helyettesének felügyelete mellett bárki díjtalanul betekinthez.

Az anyakönyvi kivonatokért járó díjakat a belügyminiszter állapítja meg. Az érdekeltek igazolt szegénysége esetén, valamint hivatalok megkeresésére közérdekben, az anyakönyvi kivonatok és egyéb bizonylatok díjtalanul állíthatnak ki.

31. §. Az anyakönyvvezetőnek pecsétül az ország címere szolgál, az anyakönyvi kerület megnevezését tartalmazó körirattal.

(Folytatása következik.)

Belföld.

A parlament előtt.

A vallások szabad gyakorlatairól szóló törvényjavaslat két hét múlva, a polgári házasság tervezete az ősszel kerül a parlament elé.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tudósítása. —

— április 26.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső br.

Jegyzők: Molnár Antal, Perczel Béni, Bernáth Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Werkerle Sándor miniszterelnök, Josipovich Imre, Csáky Albin, Hieronymi Károly.

Felolvasták és hitelesítették a mult ülés jegyzőkönyvét.

Bemutatja a kérvényeket. — Kiadták a bizottságoknak.

Bemutatja Schoczy Vilmos Szucsányban megválasztott képviselő megbízó levelét. — Kiadják az igazoló bizottságnak.

Csáky Albin gr. beterjeszti az izraelita vallásról szóló törvényjavaslatot azzal a kérelemmel, hogy nem lévén vallásügyi bizottság, a javaslatot adják ki elsősorban a közoktatásügyi, azután az igazságügyi bizottságnak. (Hosszas, zajos éljenzés.)

A ház ebben az értelemben határozott.

Hieronymi Károly beterjeszti a polgári anyakönyvvezetésre vonatkozó törvényjavaslatot. Kéri annak kiadását a közigazgatási, igazságügyi és pénzügyi bizottságokhoz. (Zajos, hosszas éljenzés.)

A ház e javaslat értelmében határozott.

Elnök több lap értesítésével szemben kijelenti, hogy a tüzkarosultak javára szánt összeg azért kisebb, mint azt a képviselők számából következtetik, mert sok képviselőnek le van foglalva a fizetése, több mandátum pedig gazdátlan, a horváth képviselők pedig nem nyilatkoztak. Ehez képest értelmezendő az újságok hire.

Tudomásul vették.

A ház ezután harmadszori felolvasásban is megszavazta a költségvetési javaslatot.

Következik

a községi és felekezeti tanítók fizetésének tárgyalása.

Kammerer Ernő előadó hangoztatja, hogy az adott viszonyok többet nem engednek, mint a mennyit e javaslat nyújt s épen azért ajánlja a javaslatot elfogadásra. (Helyeslés jobbfelől.)

Fenyvessy Ferencz a bizottság nevében ajánlja a javaslatot elfogadásra. E bizottság nevében indokolja, hogy miért nem ment túl a bizottság is épúgy, mint a miniszter a 300 frtos minimumon. Ugyanazok az indokok, a melyek állandóan fönnfoglaltak, most is irányadó, a pénzügyi helyzet gátolta azt, hogy a minimumot nem lehetett fölemelni. De ezzel a körülménnyel szemben van a javaslatnak számos előnye, melyet nem szabad szem elől téveszteni, a többek között a korpótlék, amely valósággal áldás a tanítókra nézve. Mindezek után ismételtén ajánlja a javaslatot elfogadásra, mint olyat, melynél különbet, jelenlegi helyzetünkben nem lehet alkotni. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Okolicsányi László röviden szól a dologhoz.

Csáky Albin gróf miniszter szívesen nyújtja a szükséges felvilágosítást. A törvényjavaslatnak főbb alapelvei, hogy a minimum megállapíttassék, hogy korpótlékok megállapításával a fizetések felemeltessenek s hogy a felekezeti iskolákra is kötelezőleg kiterjesszessék e minimum. Nincs senki, ki az alapelveket kifogásolhatná. Hogy az elvek helyesen vannak-e alkalmazva, annak elbírálása a részletekre tartozik.

Minő indokok bírták a kormányt a 300 frt minimumra?

Neki esett legrosszabbul e csekély összeg. Ha csak a saját érzelmeire hallgat, sokkal jelentékenyebb összeget adott volna. Utólag meggyőződött róla, hogy a tanító háromszáz forintból tisztességesen megélhet. De a külföld más államaiban is háromszáz forintban van megállapítva a minimum. Különben is nálunk a néptanítók fizetése a legkülönbözőbb fokozatban háromszáz forinttól ezer forintig terjedhet. Téves információ, mintha Horvátországban 400 frtban állapították meg a fizetés minimumát. Csak az állami iskolák, s ez így van Magyarországon is már régen, az állami iskoláknál. De mi sem szól jobban a javaslat mellett, mint az, hogy a háromszáz forintos minimumnál is 2578 tanító helyzetén lesz javítva. Legfőbb itt a finanziaális szempont. A korpótlékok, ha a kontemplált módosítások elfogadhatnának, nom 200,000, hanem 600,000 frtot

fognak tenni. Szól a háromszáz forintos minimum mellett a tanítók nyugdíjalapjáról, mely a háromszáz forintos minimumra van alapítva. De a mi öt leginkább a minimum mellett tartotta, az, hogy úgy tetszenék, mintha az államosítás venné kezdetét. (Hangok balról: Az volna helyes!) Ha az volna a helyes, járjunk el őszintén a törvényben mondjuk ki az elemi iskolák államosítását s adjuk meg a költségeket. Meggyőződött a miniszter róla, hogy a felekezeti érdekei teljesen összeegyeztethetők az állam érdekeivel. (Zajos helyeslés.) A szemrehányások nem fogják őt eltántorítani s úgy fog tenni, mint eddig. Ha egy kérdésben megállapodásra jutott, a mellett ki is fog tartani.

A törvényjavaslat javít a tanítók helyzetén. A háromszáz forint kötelező minimumnak fenn kell maradnia. Ezzel nem akarja kizárni, hogy az állami segély igénybe vételével 400 frtos fizetés is adassék. (Helyeslés.) Minden tanító öt-öt év után korpótlékot kap, s ennél a 300 frtos fizetés vétetnék alapul. Kapna mindenki harmincz forintot korpótlék címén, tekintet nélkül a törzsfizetésre. (Zajos, általános helyeslés.) Kéri a törvényjavaslat elfogadását. (Általános helyeslés.)

Schwarz Gyula nem mondja, hogy a javaslat őt kielégíti, de ne fessük tulsótétre a helyzetet. Van nyomor, van szenvedés. De ezt nem kell általánosítani az egész ország tanítóira. Szép dolog zsongani nemes ideákért, de a fő czél a segítség. Sokkal helyesebb gyorsan segíteni az 5000 tanítón, mint ékes dikciókat mondani, hogy mit tehetnének a tanítókért a jövőben. Számos jótéteményei közt az sem megvetendő, hogy a tanítók egy része a községekben házról-házra koldulja össze illetményét. Ez megszűnik; az iskola-fenntartó lesz kötelezve a tanító díját kifizetni. Kéri, hogy a javaslatot fogadják el. (Zajos, hosszantartó éljenzés jobbról.)

Öt perc szünet mulva

Kovács József a tanítók siralmas helyzetére hívja föl a ház figyelmét s ajánlja, hogy javítsunk ezen a helyzeten. Ez a javítás némileg javít a tanítók sorsán s ezért elfogadja azt, bár szeretné, hogy még többet adjunk a népnevelés apostolainak. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Thaly Kálmán szintén nincs kielégítve a javaslattal, mert többet óhajtna juttatni a tanítóknak. Mindamellett a javaslatot elfogadja, mert jelentékeny haladást mutat az eddigi állapotok után. Köszönettel és elismeréssel emlékezik a miniszter igazságos és egyedül helyes állásfoglalásáról, melyet a felekezeti iskolákkal szemben tanusított, mert az az állásfoglalás nyílt, férfias és becsületes. (Helyeslés.) A javaslatot elfogadja. (Helyeslés.)

A vitát holnap folytatják.

Az interpellációk.

A d u n a i h i d a k.

Wekerle miniszterelnök: Kovács József interpellációt terjesztett a kormányhoz, hajlandó e a dunai hidak létesítése iránt az intézkedéseket megtenni. Igen. A kormány már legközelebb beterjeszti erre vonatkozó javaslatát. A két hid közül az egyik közúti vasúti közlekedésre is alkalmas lesz.

A ház a választ tudomásul vette.

*

Budapest, április 26. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Ezután Wekerle felelt Kovácsnak a hármas szövetség ügyében még Szapáryhoz intézett interpellációjára és Boda Vilmoséra a szegszárdi regale-ügyben.

A ház mindkettőt tudomásul vette.

Visoniai Soma interpellált a betűszedők egyletének feloszlata miatt.

Megyei közügyek.

Folytatólagos sorrendje

az Aradvármegye törvényhatósági bizottsága 1893. április 27-iki közgyűlésén tárgyalandó ügydaraboknak.

103. Prostoponcz és társai felebbezése az apáti községben megejtett községi tisztújítás ellen.

104. Özv. Jonescu Lázárné kérvénye nyugdíj folyósítása iránt.

105. Orodí Nándor felebbezése Glogovác község képviselő testületének a gyámpénztári ellenőri óvadék tárgyában hozott képviselő testületi határozat ellen.

106. M.-Pécska község képviselőtestületének határozata községi földek eladása tárgyában.

107. A bíráló választmány jelentése a m.-világosi törvényhatósági bizottsági tagválasztás ellen benyújtott felebbezés elutasítása tárgyában.

108. Szőlős-Csigerel község képviselőtestületének határozata a képviselő testületi tagok számának felemelése tárgyában.

109. Kovaszincz község képviselő testületének határozata a községi koresmaépület helyreállítása tárgyában.

110. Domsa György és társai felebbezése a gurbai községi bíróválasztás ellen.

111. Puskás János és társai felebbezése az apateleki községi bíróválasztás ellen.

112. A vármegye árvaszékének előterjesztése néhai Must Ferencz behajthatlan gyámpénztári tartozásának leiratása tárgyában.

113. A vármegye árvaszékének előterjesztése néhai Foris Károly behajthatlan gyámpénztári követelésének leiratása tárgyában.

114. Stoja György és társai kujedi lakosok felebbezése a községi tisztújítás ellen.

115. Murády Arpád felebbezése a soborsini közigazgatási szövetkezethez tartozó községek képviselőtestületének a szülésznő javadalmazása tárgyában hozott határozata ellen.

116. Agris község képviselőtestületének határozata az új közigazgatási lak építése tárgyában.

117. A vármegye közigazgatási bizottságának átirata Vinyest községnek iskolai tekintetben Szelezsán községhez való csatolása iránt.

118. Zaránd község képviselőtestületének határozata szülésznő javadalmazásának felemelése tárgyában.

119. M. Bodzás község képviselő testületének határozata a jegyzőlaknál építendő sütőkonyha tárgyában.

120. N.-Kamarás község képviselőtestületének határozata a községi fiúiskola tárgyában.

121. Agya község képviselőtestületének határozata önálló közgyámi állás szervezése tárgyában.

122. Zaránd község képviselő testületének határozata önálló közgyámi állás szervezése tárgyában.

123. M.-Bodzás község képviselő testületének határozata a községi szállítások megváltása tárgyában.

124. Otllaka község képviselőtestületének határozata járványkórház építése tárgyában.

125. Az eleki járás főszozolgabirójának jelentése a medgyesi pusztá községgé alakítása tárgyában.

Aradon, 1893. évi április hó 25-én.

Dálnoki-Nagy Lajos,
főjegyző.

Alispáni jelentés.

— Az elmúlt évnegyedről. —

(Végo.)

E pontnál a fegyelmi ügyek állása tekintetében a tekintetes törvényhatósági közgyűlés meghagyása folytán a következőket kell jelentenem:

A f. é. I-ső évnegyed folyamán elintézt nyert 5 fegyelmi ügy, melyek közül 1-ben az illető járási főszozolgabiró, 3-ban az alispán, s 1-ben a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya határozott I-ső fokban. Ezen ügyek közül felebbezve lett 2, melyek közül 1 az alispán, 1 a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya által döntetett el.

A fegyelmi ügyek közül 1-ben törvényhatósági tisztviselő, 4-ben pedig község előjárósági tag volt vádolva.

Előfordult és elintéztetett még 7 rendbirságolási ügy, melyek közül 6-ban az illető járási főszozolgabirák, 1-ben pedig adóügyi mulasztás miatt a pénzügyigazgatóság határozott. A rendbirságolási esetek kivétel nélkül községi előjárókra vonatkoztak.

Folyamatban van még 23 fegyelmi ügy, melyek közül 21-ben még a vizsgálat foly, 1-ben az ügyészi indítvány nyilatkozata tétetett ki, s 1 befjezett ügy az alispáni hivatalnál érdemleges elbírálás alatt áll. A folyamatban levő fegyelmi ügyek közül 1-ben törvényhatósági tisztviselő, a többiben pedig község előjárósági tag van érdekelve.

A hadkiegészítési ügyeket illetőleg jelenthetem, hogy a fősorozások most már a vármegye valamennyi járásában megejtve lettek, és pedig a múlt évhez képest kedvező eredménnyel. A fősorozástól távolmaradt és ismeretlen hadkötelesek kipuhatólása végett a községi puhatóló bizottságok mindenütt megalakítva lettek, és működésüket kellő eréllyel több kevesebb eredménnyel folytatják.

A múlt évi községi számadások nagy része felülvizsgálás végett már beterjesztve lett.

Az állami adók befizetése tekintetében elért eredményt ezen kimutatás jelzi.

Pécskai járás: A múlt év negyedről hátralék 1288 frt 16 kr, múlt évnegyedi adórészlet 24,344 frt 58 kr, összesen 25,632 frt 74 kr, ebből befolyt az évnegyed alatt 7995 frt 77 kr, maradt hátralék 17,636 frt 97 kr.

Aradi járás: A múlt évnegyedről hátralék 11,299 frt 40 kr, múlt évnegyedi adórészlet 25,553 frt 36 kr, összesen 36,852 frt 76 kr, ebből befolyt az évnegyed alatt 4947 frt 55 kr, maradt hátralék 31,905 frt 21 kr.

Világosi járás: A múlt évnegyedről hátralék 36,641 frt 94 és fél kr, múlt évnegyedi adórészlet 34,712 frt 39 és fél kr, összesen 71,354 frt 54 kr, ebből befolyt az évnegyed alatt 6879 frt 36 és fél kr, maradt hátralék 64,474 frt 97 és fél kr.

Ternovai járás: A múlt évnegyedről hátralék 16,143 frt 47 kr, múlt évnegyed adórészlet 12,721 frt 93 kr, összesen 28,865 frt 40 kr, ebből befolyt az évnegyed alatt 905 frt 10 kr, maradt hátralék 27,960 frt 30 kr.

Radnai járás: A múlt évnegyedről hátralék 11,499 frt 33 kr, múlt évnegyedi adórészlet 17,187 frt 90 kr, összesen 28,687 frt 13 kr, ebből befolyt az évnegyed alatt 3727 frt 58 kr, maradt hátralék 24,959 frt 55 kr.

N.-halmágyi járás: A múlt évnegyedről hátralék 10,464 frt 14 kr, múlt évnegyedi adórészlet 7431 frt 42 kr, összesen 17,895 frt 56 kr, ebből befolyt az évnegyed alatt 323 frt 21 kr, maradt hátralék 17,572 frt 35 kr.

Borossebesi járás: A múlt évnegyedről hátralék 18,794 frt 11 és fél kr, múlt évnegyedi adórészlet 14,913 frt 23 és fél kr, összesen 33,707 frt 35 kr, ebből befolyt az évnegyed alatt 1144 frt 03 kr, maradt hátralék 32,563 frt 32 kr.

Borosjenői járás: A múlt évnegyedről hátralék 11,476 frt 09 kr, múlt évnegyedi adórészlet 17,341 frt 26 kr, összesen 28,817 frt 34 kr, ebből befolyt az évnegyed alatt 1593 frt 74 kr, maradt hátralék 27,223 frt 60 kr.

Kisjenői járás: A múlt évnegyedről hátralék 5608 frt 37 kr, múlt évnegyedi adórészlet 31,115 frt 55 és fél kr, összesen 36,723 frt 93 kr, ebből befolyt az évnegyed alatt 3766 frt 14 kr, maradt hátralék 32,957 frt 79 kr.

Eleki járás: A múlt évnegyedről hátralék 6489 frt 61 és fél kr, múlt évnegyedi adórészlet 21,405 frt 97 kr, összesen 27,895 frt 8 és fél kr, ebből befolyt az évnegyed alatt 9922 frt 98 kr, maradt hátralék 17,972 frt 10 és fél kr.

Összesen: A múlt évnegyedről hátralék 129,704 frt 53 és fél kr, múlt évnegyedi adórészlet 206,727 frt 09 és fél kr, összesen 336,431 frt 63 és fél kr, ebből befolyt az évnegyed alatt 41,205 frt 46 és fél kr, maradt hátralék 295,226 frt 17 kr.

Pécskai járás: Hátralék a múlt évnegyedről 7595 frt 18 és fél kr, a múlt évnegyedben kivetett részlet 10,079 frt 79 kr, összesen 17,674 frt 97 és fél kr, befizetve lett az évnegyed alatt 4072 frt 97 kr, hátralék 13,602 frt és fél kr.

Aradi járás: Hátralék a múlt évnegyedről 12,282 frt 43 kr, a múlt évnegyedben kivetett részlet 18,673 frt 35 kr, összesen 30,955 frt 78 kr, befizetve lett az évnegyed alatt 7976 frt 29 kr, hátralék 22,979 frt 49 kr.

Világosi járás: Hátralék a múlt évnegyedről 28,046 frt 66 kr, a múlt évnegyedben kivetett részlet 20,020 frt 76 kr, összesen 48,067 frt 42 kr, befizetve lett az évnegyed alatt 5056 frt 76 és fél kr, hátralék 43,010 frt 65 és fél kr.

Ternovai járás: Hátralék a múlt évnegyedről 20,126 frt 06 kr, a múlt évnegyedben kivetett részlet 14,559 frt 30 kr, összesen 34,685 frt 36 kr, befizetve lett az évnegyed alatt 3188 frt 47 kr, hátralék 31,496 frt 89 kr.

N.-halmágyi járás: Hátralék a múlt évnegyedről 24,929 frt 93 kr, a múlt évnegyed-

ben kivetett részlet 7193 frt 39 kr, összesen 22,123 frt 32 kr, befizetve lett az évnegyed alatt 524 frt 99 kr, hátralék 31,598 frt 33 kr.

Borossebesi járás: Hátralék a mult évnegyedről 19,076 frt 34 és fél kr, a mult évnegyedben kivetett részlet 13,186 frt 18 és fél kr, összesen 32,261 frt 53 kr, befizetve lett az évnegyed alatt 2488 frt 84 és fél kr, hátralék 29,772 frt 63 és fél kr.

Borosjenői járás: Hátralék a mult évnegyedről 14,859 frt 60 kr, a mult évnegyedben kivetett részlet 17,101 frt 42 kr, összesen 31,961 frt 02 kr, befizetve lett az évnegyed alatt 4145 frt 06 kr, hátralék 27,816 frt 97 kr.

Kisjenői járás: Hátralék a mult évnegyedről 14,681 frt és fél kr, a mult évnegyedben kivetett részlet 26,130 frt 37 kr, összesen 40,811 frt 37 és fél kr, befizetve lett az évnegyed alatt 7955 frt 34 kr, hátralék 32,856 frt 03 és egy fél kr.

Eleki járás: Hátralék a mult évnegyedről 21,410 frt 29 és három negyed kr, a mult évnegyedben kivetett részlet 19,142 frt 79 kr, összesen 40,553 frt három negyed kr, befizetve lett az évnegyed alatt 11,816 frt 87 kr, hátralék 28,736 frt 21 és három negyed kr.

Radnai járás: Hátralék a mult évnegyedről 24,904 frt 53 és fél kr, a mult évnegyedben kivetett részlet 22,649 frt 73 kr, összesen 47,554 frt 26 és fél kr, befizetve lett az évnegyed alatt 2-27 frt 55 kr, hátralék 44,726 frt 71 és fél kr.

Összesen: Hátralék a mult évnegyedben 187,912 frt 19 és három negyed kr, a mult évnegyedben kivetett részlet 168,736 frt 08 és fél kr, összesen 356,648 frt 13 és egy negyed kr, befizetve lett az évnegyed alatt 50,063 frt 19 kr, hátralék 306,594 frt 94 kr.

A számadási eimarasztalások állását ezen kimutatás tünteti ki:

Pécskai járás: Hátralék a mult évnegyedről 21 frt 60 kr, összesen 21 frt 60 kr, hátralék 21 frt 60 kr.

Aradi járás: Hátralék a mult évnegyedről 3901 frt 55 kr, összesen 3901 frt 55 kr, az évnegyed alatt befizetve lett 216 frt 52 kr, hátralék 3685 frt 03 kr.

Világosi járás: Hátralék a mult évnegyedről 984 frt 48 kr, az évnegyed alatt előiratott 51 frt 53 kr, összesen 1036 frt 01 kr, hátralék 1036 frt 01 kr.

Radnai járás: Hátralék a mult évnegyedről 540 frt 89 és fél kr, összesen 540 frt és fél kr, hátralék 540 frt és fél kr.

N.-halmágyi járás: Hátralék a mult évnegyedről 781 frt 13 kr, az évnegyed alatt előiratott 83 frt 24 kr, összesen 864 frt 37 kr, az évnegyed alatt befizetve lett 64 frt 90 kr, hátralék 779 frt 47 kr.

B.-sebesi járás: Hátralék a mult évnegyedről 486 frt 06 kr, összesen 486 frt 06 kr, hátralék 486 frt 06 kr.

K.-jenői járás: Az évnegyed alatt előiratott 95 frt 41 kr, összesen 95 forint 41 krajczár, az évnegyed alatt befizetve lett 95 forint 41 krajczár.

Eleki járás: Hátralék a mult évnegyedről 264 frt 20 kr, összesen 264 frt 20 kr, hátralék 264 frt 20 kr.

Összesen: Hátralék a mult évnegyedről 6979 frt 31 és fél kr, az évnegyed alatt előirányoztatott 230 frt 18 kr, összesen 3610 frt 09 és fél kr, az évnegyed alatt befizetve lett 376 frt 83 kr, hátralék 6833 forint 26 és fél krajczár.

A törvényhatósági utak és hidak állapota a körülményekhez képest kielégítő.

A törvényhatósági utaláp állása a következő:

Maradvány a mult évnegyedről 40,839 frt 54 kr, m. évnegyed alatt befolyt 14,897 frt 10 kr, összesen 55,736 frt 64 kr, kiadatott az évnegyed alatt 16,169 frt 73 kr, maradvány 39,566 frt 91 kr.

A tankötelesek iskoláztatására nézve a következő kimutatást van szerencsém előterjeszteni.

Pécskai járás: Tankötelesek száma 4081, iskolába járt 3146, nem járt 935, az iskolába nem járók szülei megintve lettek 855, megbüntetve lettek 33 esetben.

Aradi járás: Tankötelesek száma 4801, iskolába járt 3270, nem járt 1531, az iskolába nem járók szülei megintve lettek 1163, megbüntetve lettek 54 esetben.

Világosi járás: Tankötelesek száma 4608, iskolába járt 3910, nem járt 698, az iskolába

nem járók szülei megintve lettek 725, megbüntetve lettek 2 esetben.

Ternovai járás: Tankötelesek száma 2462, iskolába járt 1147, nem járt 944, az iskolába nem járók szülei megintve lettek 674, megbüntetve lettek 56 esetben.

Radnai járás: Tankötelesek száma 3701, iskolába járt 2195, nem járt 906, az iskolába nem járók szülei megintve lettek 484 esetben.

N.-halmágyi járás: Tankötelesek száma 1101, iskolába járt 840, nem járt 261, az iskolába nem járók szülei megintve lettek 502 esetben.

Borossebesi járás: Tankötelesek száma 4067, iskolába járt 3014, nem járt 907, az iskolába nem járók szülei megintve lettek 846, megbüntetve lettek 11 esetben.

Borosjenői járás: Tankötelesek száma 3554, iskolába járt 2290, nem járt 1264, az iskolába nem járók szülei megintve lettek 870, megbüntetve lettek 34 esetben.

Kisjenői járás: Tankötelesek száma 4843, iskolába járt 3518, nem járt 1325, az iskolába nem járók szülei megintve lettek 363 esetben.

Eleki járás: Tankötelesek száma 3315, iskolába járt 2529, nem járt 786, az iskolába nem járók szülei megintve lettek 777, megbüntetve lettek 9 esetben.

Összesen: Tankötelesek száma 36,523, iskolába járt 26459, nem járt 9557, az iskolába nem járók szülei megintve lettek 7309, megbüntetve lettek 189 esetben.

Iparos tanonc van a vármegye területén összesen a borossebesi és ternovai főszolgabírói járásoktól eltekintve, honnan ez irányu kimutatás nem érkezett, 680, kik a vasárnapi, illetve esti ismételő iskolai előadásokat szorgalmasan látogatják.

A lakosság létfenntartási viszonya kielégítő, nagyobb elemi károk az évnegyed alatt elő nem fordultak.

Végül szomorú kötelességet teljesítek, midőn megemlékezem azon nagy vesztéséről, mely a vármegye tisztikarát J o n e s k u Lázár 25 év óta Aradvármegye fáradhatatlan tisztii főügyészének elhalálozásával érte.

Aradon, 1893. április hó 23-án.

Szathmáry Gyula s. k.,
alispán.

Időjárás.

Légnomás: reggel 7 órakor 764.8 mm., délután 2 órakor 762.6 mm. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 8.4, délután 2 órakor C° + 16.0. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 5, délután 2 órakor DK. 2. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0.

Időjóslás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Április 27. —

Száraz. — Enyhe.

H I R E K.

Április 27. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Peregrin. — Protestáns naptár: Peregrin. — Görög-keleti naptár (Április 15.): Aristárk. — A nap két 4 óra 52 perczkor, nyugszik 7 óra 5 perczkor.

Szabadságharczi ereklyék orsz. muzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva mindennap délelőtt 9—12 és délután 2—4 óráig.

Külső-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

Április 27. Arad megye köztörvényhatósági bizottságának évnegyedes közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Április 30. Városi képviselő-választás a III-ik kerületben (Kapa-utcai iskola.)

Az „Aradi Közlöny-re előfizethetni bármely naptól, egy óra 1 forintjával, vidéken postai szétküldéssel 1 frt és 20 krajczárral. A fűrdőidény alatt a kiadónival pontosan megküldi az „Aradi Közlöny-t az esetben is, ha az előfizető tartózkodási helyét többször változtatja. Levelezőlapon nyilvánított kívánságra a kiadónival a lapot 8 napon át díjtalanul bárkinek megküldi.

— Személyi hírek. Zichy Géza gr. a ma reggeli vonattal Aradra érkezik. — Schöpflin Agoston nagyváradi posta- és tárvirdaigazgató Szarvasra utazott, honnét Aradra jön át. — Konja Sándor közshadseregbeli ezredes Aradról visszautazott Nagyváradra.

— A hivatalos laphöl. A király B o s s á n y i Lászlónak, a pénzügyi igazgatás, valamint általában a közügyek terén szervezett érdemei elismerésül, a harmadik osztályú vaskorona-rendet díjmentesen adományozta.

— Külön kiadásban ismertette az **Aradi Közlöny**: tegnap Hieronymi belügyminiszter és Csáky Albin gróf kultuszminiszter nagyfotosságu törvényjavaslatait, melyet az állami könyvezetés és a zsidó vallás egyenjogúsítása tárgyában az országgyűlés képviselőháza elé beterjesztettek. A rendkívüli kiadás déli 12 óra után jelent meg, tehát abban az időben, mikor még jóformán folyt a képviselőházi ülés s így országgyűlési tudósítónknak nyomban a javaslatok benyújtása után azon frissen küldött bő táviratai alapján az aradi közönség azon kellemes helyzetbe jutott, hogy a nagyfotosságu törvényjavaslatokat az nap délben már olvashatta az **Aradi Közlöny** csaknem másfél lapoldalra terjedő rendkívüli kiadásából. A külön kiadás igen kapós volt, még délután és este is keresték azt a nyomdában, elárúsító helyeken s a szerkesztőségben, jöllehet a külön kiadást helybeli előfizetőinknek megküldöttük a kihordók által. A vidéki praenumeránsok lapunk mai számában találják a külön kiadás szövegét képező táviratokat.

— Arad megye köztörvényhatósági bizottsága ma, csütörtökön d. e. 9 órakor tartja meg tavaszi évnegyedes közgyűlését, F á b i á n László főispán elnöklete alatt. A szokottnál nagyobb érdeklődés mutatkozik a mai közgyűlés iránt, mely érdeklődést eléggé indokol az, hogy a tárgysorozatba fel van véve a kormány egyházi politikai javaslataira a megye állandó választmánya által egyhangulag hozott azon előterjesztés, hogy a kormánynak bizalom szavaztassék, a megye közönsége helyeselje a reformterveket s azok mielőbbi megvalósítása mellett emelje fel szavát. Meg vagyunk győződve, hogy Arad megyének liberálisan gondolkozó köztörvényhatósági bizottsági tagjai imponans határozatot hoznak, mely azonos lesz a többi köztörvényhatóságnak minden oldalról és általánosan hangoztatott óhajával. A közgyűlésnek másik fontos tárgya a t i s z t v i s e l ő i f i z e t é s e k emelése. Kilátás van tehát arra, hogy ma mozgalmas, élénk menetű és határozataiban nevezetes közgyűlése lesz Arad megyének. Figyelmeztetjük pártunk tagjait s a liberális eszmék mellett tartó megyebizottsági tagokat, hogy a gyűlésben lehető nagy számban jelenjenek meg és érvényesítsék szavazataikat.

— Az aradi kaszinó rendkívüli közgyűlését nem, mint jelezve volt, e hó 30-ikán, hanem május hó 6-án délután 4 órakor tartja, mivel az új helyiség berendezése csak május hó első hetében fejeződik be.

— A májusi ajtatosságok a főt. Minorita atyák templomában 1-én délután pont 5 órakor veszik kezdetüket és a hó végéig minden nap tartanak. A szent beszédek: kedden, csütörtökön és szombaton, valamint a hó első és utolsó napján fölváltva tartják: Csák Csyrék, F e h é r Alfréd, K á r p á t i Gratian és N i e d e r m a n József. A choruson szép és kiváló magán-szólamokkal az áhitat emelését a következő urnók, urhölgyek és urak fogják elősegíteni: Kosztolányi Imréné, Kövér Gáborné, Lux Ubáldné, Reisz Ottóné, Waymann Lajosné, Avarfy Sarolta, Csik Irén, Haag Mariska, Herczeg Róza, Kövér Mártha, Neidenbach Czeccilia, Péterffy Sarolta, Steinitzer Jenny, Szegal Gabriella, Tones Aranka, Vas Ida, Avarfy Ferencz, Buja Sándor, Vizer Dezső. A c h o r a l b a n az ősmagyar Mária-énekekben a következő urak fognak résztvenni: Vangyel Géza, Ring Oszkár, Schrodtt György, Hollóssy István, Véber József, Vizer Dezső és Buja Sándor. A l a u r e t o m i l i t á n i á t négyes hangon a helybeli képezde válogatott hangú növendékei fogják énekelni. A magán szólamok kísérését: B r u s c h Alajos, H ö s z l i Jakab és K e r t a y Ede voltak szivesek elvállalni.

— Aradmegye állandó választmánya tegnap után F á b i á n László főispán elnökleltett ülést tartott, a melyen a mai évnegyves közgyűlés tárgysorozatát készítette elő.

— Próba-éneklés. Zichy Géza gróf, a magyar operaház intendánsa ma délelőtt 11 órakor Aradra érkezik s délután 4 órakor próbaéneklést tart a Krispin-teremben. Mint hírlik, Aradon a színésszámára számos jelentkező akadt a zene és dalegyetek köréből.

— Kioszk a Baross-parkban. Virágh Lajos városi főmérnök már átvizsgálta a Baross-parkba tervezett kioszk tervét és költségvetését. A rendkívül diszes négy tornyos épület, melyben egy 17 m. hosszú és 10 méter széles táncszoba és mellék helyiségek lesznek, 63,000 koronába fog kerülni. A tervet és költségvetést K o t s i s Lajos aradi építész készítette.

— A Bibits-öztöndij pályázói. Aradmegye törvényhatósági bizottságának mai közgyűlésén fognak megválasztatni a Bibits-féle öztöndij-alapítvány üresedésben lévő helyeire a jelesül tanuló ifjak. A pályázati határidőn belül L e a t y á n s z k y Dezső és B o l g á r István mint rokonok, N a s z á d y Péter, D o b r o z l á v Péter és P o p c s i o v János mint bolgárok, K o z m a J u o n, M e s s z e l F e r., K i l é n y i Kálmán, R o c h e l R e z s ő, T a k á c s y Kálmán, Ö t t v ö s Aladár, B ö n t s Károly, K o v á c s István, L u p á n Sándor és S c h a u e r Károly mint aradmegyeiek pályáztak. A bizottság, mint különösen figyelemre méltókat, javaslatba hozta: L e s t y á n s z k y Dezsőt, N a s z á d y Pétert, D o b r o z l á v Pétert, N e s s e l Ferenct, K i l é n y i Kálmánt, R o c h e l R e z s őt, Ö t t v ö s Aladárt, K o v á t s Istvánt és L u p á n Sándort.

— Aradmegye jegyzői nyugdíjintézete ma d. u. 2 órakor tartja meg közgyűlését a megyeháza nagytermében.

— Odrai Antal aradi kerületi állami állatorvos a földmívelési miniszterium által ideiglenesen Szepes vármegyébe az ott eszközölgendő tüdőlob-irtáshoz lett vezényelve, s ezen kiküldetés teljesítése végett május hó 1-én rendeltetési helyére távozik. — Itteni helyettesítésével S z u p i n y i Ödön temesvári fő-állatorvos lett megbízva.

— Az új menetrend. A magy. kir. államvasutak május 1-én életbe lépő s általunk már részletesen ismertett új menetrendjét, illetőleg még a következő közérdekű részleteket tehetjük közzé:

A budapest-arad-tövisi vonalon a gyorsvonatok Budapest és Szolnok között nem a kolozsvári gyorsvonattal egyesítve, hanem azoktól elkülönítve fognak Budapest k. p. udvar és Arad között közlekedni. Budapest k. p. u.-ról Arad-Tövisre jelenleg este 9 óra 30 perczkor induló éjjeli személyvonat 30 percczel később, vagyis éjjel 10 órakor fog indulni és Aradra reggel 6 óra 10 percz, Tövisre pedig d. u. 1 óra 20 perczkor érkezik. Tövis-Aradról jelenleg reggel 5 óra 50 perczkor Budapestre érkező személyvonat Tövisről d. u. 1 óra 35 percz, Aradról este 6 óra 45 perczkor fog elindulni és Budapest k. p. u.-ra reggel 6 óra 30 perczkor érkezik. A jelenleg reggel Csabáról Aradra és onnan este vissza személyszállítással közlekedő tehervonatonál, a személyszállítás a szolnok-csabai vonalrészre is kiterjesztetik. Ezen vonat Szajolon P.-Ladány felől illetve felé, Csabán pedig Gyula-Nagyvárad felé illetve felől is közvetit csatlakozást és Szolnokról éjjel 3 óra 5 perczkor, Csabáról reggel 7 óra 9 perczkor indul és Aradra d. e. 9 óra 10 perczkor érkezik, Aradról pedig d. u. 4 óra 35 percz, Csabáról este 7 óra 20 perczkor indul és Szolnokra éjjel 11 óra 35 perczkor érkezik. Az aradi hetivásár napján, minden pénteken reggel 5 órakor Csabáról egy új személyszállított tehervonatot indult Aradra, mely oda reggel 6 óra 55 perczkor érkezik. Aradról este Radna-Lippáig a múlt nyáron személyszállítással közlekedett tehervonat, a folyó évben ismét forgalomba helyeztetik. Ezen vonat Aradról este 7 óra 25 perczkor indul és Radna-Lippára este 8 óra 58 perczkor érkezik.

— Katonai zeneestély. Házi ezredünk zenekara körünkben való távozása alkalmából,

ma este a Wittmann-féle söröcsarnok helyiségeiben, Hulka Ödön karnagy vezénylete alatt, bucsuzeneestélyt rendez. Az igen érdekes műsor Wagner és Mascagni műveit tartalmazza.

— Tűzhalál. Borzalmas esetről értesít lapunkat k o v a s z i n c z i levelezőnk. M u s t a f a Pável kovaszinczi lakos Juon nevű fia ugyanis egyedül maradt otthon. A gyermek a fűtött tűzhely előtt játszott, egy kiugró szikrától ruhája lángba borult s mire segítségére siettek' iszonyu kínok között meghalt. Hogy terhel-e valakit a szerencsétlen eset körül a gondatlanság vétke, azt a vizsgálat fogja kideríteni.

— Az árvák pénze. A pénzügyminiszter elrendelte, hogy az árvák pénze ezután kamatozás végett az árvaszékek által az adóhivatalokba szállításra és ott kezelésre kerüljön. A kamatlábat, mely azonban minden kezelési költségektől s adóktól ment lesz, négy százalékban állapította meg.

— Tűz a megyében. Szent-Annán — mint levelezőnk írja — a napokban ismeretlen módon kigyulladt Hancz Tódor háza. A tűz a padlásra keletkezett s csakhamar elhamvasztá az egész házat. A kár 130 ft.

— Névmagyarosítás. Kiskoru Rosenberg Adolf és Jakab aradi lakosok vezetéknévüket belügyminiszteri engedéllyel „Rónai“-ra változtatták.

— Alapos nyakleves. Borosjenőn Perva Adám veszekedés közben Stern Bernátot úgy arcul ütötte, hogy rajta súlyos sérülést okozott. A nehéz kezű embert lakat alá tették.

— Ez is személyi hír. Török Lárton hirdett miskolci szédelő és hamiskartyás néhány napi vendégszereplésre Aradra rándult. Beállított az ipar és népbank váltóüzletébe s ott egy aranyat vásárolt. Másnap visszament, hogy az aranyat kicserélje. Csere közben 4 drb 20 frtos aranyat lopott el s azzal odébb állott. Elcsipték, megmózták, mely alkalommal egy 20 frtos arany esett ki a kabátjából. A nyomozat folyik.

— Pályázatok. A máramarosmegyei m. kir. államépítészeti hivatal kerületében a körösmezői utmesteri állás 6 h. a. — Az aradi kir. járásbírósnál aljegyzői állás 2 h. a. — A temesvári kir. táblánál II. oszt. bírói állás 2 h. a. — A zombori központi fogháznál fogházrámesteri állás 5 h. a.

— Apró hírek. L o n d o n b a n tegnapelőtt egy bedőlt fal négy embert agyonütött, huszonnégyet pedig súlyosan megsértett. — A p á r i s i é r s e k palotájában tegnapelőtt tűz ütött ki és nagy anyagi kárt okozott. — H e r z e l e b e l g a városában egy mellőzött udvarló felfegyverzett barátaival megrohanta imádjatja családját és négy embert meggyilkolt. — P o z s o n y b a n Linczko Dániel csendőr agyonlőtte magát.

Gyászrovat.

Urbányi János †

(1830—1893.)

Mély részvétellel értesülünk arról, hogy Arad városának egykori főkapitánya, Urbányi János meghalt. A hír annyival inkább feltűnést keltett, mert az öreg ur az utóbbi időben jól érezte magát az éles levegőjű Erdélyben, s egyáltalában kezdte visszanyerni teste rugékonyságát. A hír való volt. Urbányi János meghalt, s vele egygyel ismét kevesbedett a boldog múlt idők egyik tipikus alakja, ki az ifju generációra derűvet kevélyes arany sugarával.

Urbányi János szigoruan vett bürokrata ember volt, s hivatalát mindenkor szigoru pedantériával végezte. Erdemeit a legmagasabb helyen méltatták is, és hű szolgálatáért szép kitüntetésben részesült.

Halálát siratja nem csak a mélyen sujtott család, hanem számtalan ismerős és jó barát, kiket szintén megsomorított a boldogultnak váratlanul bekövetkezett elhunytja.

A minorita-klastromon fekete lobogó leng, miután Urbányi a rendnek confratere volt.

Urbányi János született 1830-ban Aradon, jó módú szülőktől. Vágyai már ifju ifju korában a katonai pályára vonták, így történt, hogy 1848-ban midőn önvédelmi harczunk napjai bekövetkeztek, ő is fegyvert ragadott, s végig küzdötte a kinteljes éveket. A világsi fegyverlettel után visszakerült Aradra, s itt a császári és királyi hatóságoknál — majd később a kisjenői és butyini járásbírósnál — irnoki állást kapott.

Mikor azután 1861-ben a császári hivatalnokoknak utillapot kötöttek a talpa alá, a városhoz jutott be, de nagyon alantas közegként. 1863-ban aljegyzővé nevezték ki és a kriminális törvényszékhez osztották be. Az 1867-iki általános tisztújítások alkalmával kimaradt, de 1868. nov. mberében alkapitánnyá választott is mint ilyen két évig szolgált. Ezután rövid ideig helyettes, majd tényleges főkapitánya lett Arad városának.

A Ráday-korszak alatt az Aradon és környékén bujdosó és lappangó zsványokat hivatással üldözte, s a társadalom e szemeteinek kiirtásában nem kis érdemeket szerzett. Talán éppen emiatt, mikor a király ő Felsége 1872-ben Aradon járt, a Ferencz-József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. A kitüntetés nem vakította el, s továbbra is megmaradt buzgó hivatalnoknak, sőt rokonszenves egyéniséggel annyira megnyerte az udvari körök szeretét, hogy midőn a Felség 1874-ben, ugyazint 1884-ben ismételten meglátogatta városunkat, újólág kitüntette Urbányit. Ez évekből származik ő Felsége ajándéka, az F. J. monogrammos, értékes pecsétgyűrű és arany dohányszelencze.

Jellemző dolog, hogy Urbányit annyira kedvelték az udvarnál, hogy az udvari kabinetiroda az ő főkapitánysága idejében szövetlen levelezésben állott a kapitányi hivattal.

Huszonégy évig volt főkapitány, s ezen idő alatt úgy följebbvalóinak, mint alantas közegeinek osztatlan bizalmát nyerte meg s 1890. februárius hó végén — mikor megrendült egészsége folytán állását nem tudta úgy betölteni, mint ahogy ő akarta volna — beadta lemondását és nyugalomba vonult.

Jelenleg leányánál, férjezett V e r t á n Csabánénál töltötte teljes nyugalomban napjait. A p e t r o z s é n y i éles hegyi levegő jöltevéleg hatott fáradt idegzetére, s bár folytonos gyengélkedésről panaszkodott, aligha hihette volna valaki, hogy kedden reggel váratlan szívszélhűdés következtében elhalálozik.

Tetemeit ma délelőtt hozzák Aradra. Temetése délután 4 órakor megy végbe kellő diszszal a felső temetői halottas házból, honnan a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

A temetés, melyet Csutak Károly temetésrendező intézete rendez, igen impozans lesz. Mint halljuk, Aradváros tisztviselő-kara testületileg jelenik meg a boldogult nyugalmazott főkapitány temetésén. A koporsóra fekete-szalagos, remek koszorut helyez a felirattal:

„Aradszab. kir. város tisztviselői kara — Szeretett volt kartársának.“

A temetésen számos egylet és társulat képviselteti magát.

A család által kiadott gyászjelentés így hangzik:

Ifj. Urbányi János, Urbányi Blanka, férje Vertán Csaba és gyermekeik, nagybátyjuk Urbányi Béla és családja, ugy számos rokon, ösmerős és jóbarátok nevében is fájdalmas szívvvel jelentik a felejtethlen édesatya, após, nagyanya, testvér, rokon és jóbarát Urbányi János Aradsz. kir. város főkapitányának, a Ferencz József-rend lovagjának stb. 1893. ápril 25 én déli 12 órakor, életének 61-ik évében Petroszényben történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai április hó 27-én d. u. 4 órakor fognak az aradi felső-temető halottas terméből a családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő gyászmise áldozat pedig április hó 28-án d. e. 10 órakor fog a helybeli t. Minorita-atyák szentegyházában az egék Urának bemutatni. Arad, 1893. április 26. Aldás emlékére!

† Kis halott. Péczely Sándor és neje szül. Emst Mária, gyermekeik: Mariška, Rozika, Sándorka, Sarolta és Béla, egy számos rokonai nevében is mélyen megtört szívvel jelentik felejthetetlen drága gyermekük, Irénkének, 1893. évi április hó 25-én, esti 10 órakor, életének 6-ik tavaszán, a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai épril hó 27-én, d. u. 4 órakor fognak a felső temető halottas terméből ugyanott örök nyugalomra helyeztetni. Legyen álma csendes! Arad, 1893. ápril 26.

Egyletek, Társulatok.

(*) Az aradi dalgyesület működő tagjai felkértek, hogy április 28-án, pénteken este 8 órakor, a rendes helyiségben tartandó dalórán okvetlenül megjelenjen sziveskedjenek. A z e l n ö k s é g.

(*) Elnökválasztás. Az aradi dalgyesület április hó 30-án, vasárnap délután 3 órakor, a városháza földszinti kis tanácstermében rendezendő közgyűlést tart, melyre a pártoló- és működő-tagok oly megjegyzéssel hivataknak egybe, hogy tekintet nélkül a megjelent tagok számára, a gyűlés okvetlenül meg fog tartatni. Tárty: e l n ö k v á l a s t á s. — Az elnökség.

Táviratok.

Az egyházipolitikai törvényjavaslatok.

Budapest, április 26. (Saj. tud. táv.) Az egyházipolitikai javaslatok fővárosszerte nagy érdeklődést és a liberális rétegekben lelkesedést keltettek. A szabadelpvűpártban tüntetni akartak Csáky és Hieronymi mellett. A miniszterek azonban értesülvén szándékukról, elmaradtak. Azt is beszélnek, hogy a főpapok nem szándékoznak olyan erélyes ellenállást kifejteni, mint eleinte hitték, sőt ma — idők jele gyanánt — látták, hogy Schlauch nagyváradi püspök a legbarátságosabban, karonfogva sétált Hieronymi-mivel.

Az új államtitkár.

Budapest, április 26. (Saját tud. táv.) Miklós Ödön államtitkári kinevezése már megtörtént. A hivatalos lap a legközelebbi napokban közleni fogja.

Kossuth — keresztapa.

Budapest, április 26. (Saját tud. táv.) Kossuth elvállalta Hentallerné-Paully Mariska fiának keresztapását.

A Bokross-Klebersberg-affér.

Kolozsvár, április 26. (Saj. tud. táv.) Ma 30 ügyvéd levelet irt Bokross Eleknek, melyben bizalmukat és nagyrabecsülésüket fejezik ki Bokross iránt.

Kedélyes lakodalom.

Németfalu, április 26. (Saját tud. táv.) Egy itteni lakodalmon a völegénys menyasszony családjai összeverekedtek. A menyasszony apját súlyosan megkéselték, bályját, Német Bálintot megölték.

Az isten csapása.

Zágráb, április 26. (Saját tud. távirata.) Bukoszlavljeviczában (Verőcse-megye) százötvenegy ház leégett, 300 ember hajlektalanná lett.

Közgazdaság.

= Tönkrement termés. A Tisza-Maros szögén Arad-, Temes-, Torontál- és Krassó-

Szörénymegyékben a buza 20 százalékát kisorsántották, a drótféreg pusztít. A mi megmaradt, sárgul és ritkul. Csongrádban általában türehető az állapot. A rozs a lehető legrosszabb állapotban van az egész országban. Mintegy 30 százalékát kiszántották.

= Bokszeg és Silingya vidékén az időjárás állandóan kedvezőtlen; nagy szárazság mellett erős szelek, éjjelenként pedig kemény fagyok járnak. Az őszi vetés eléggé jól telelt, de mit sem fejlődik, itt-ott ki is pusztult. A tavaszi vetés ritkán kelt s ez sem bir gyarapodni, ha azonban a közelben esőt kap, még teljesen helyre jöhet. A külső munkálatok jól haladnak; a kukoriczát most ültetik; a cukor és takarmányrépa vetését már befejezték, de még nem kelnek. A takarmányfélék is elvannak maradvá, a herések fonnyadtak, csak tengődnek; szénatermesre sem valamijók a kilátások, a szárazságban az alfű nem nőhet. A sárga- és az őszi barack, valamint a mandula elfagyott; más gyümölcsből, ha az is el nem fagy, jó termésre van kilátás. A szőlőoltás, ültetés folyamatosan van.

= Budapest köbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1893. évi április. hó 25. Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli súlyban) 45—46 krig Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm súlyban) 45—46 krig. Fialat nehéz (pkint 320 klgron felüli súlyban) 49—50 krig. Fialat közép (pkint 251—320 klgr. súlyban) 49—50. krig. Fialat könnyű (pkint 250 klgr. terjedő súlyban) 47—48 krig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli súlyban) 45—46 krig. — Közép (pkint 220—280 klgr. súlyban) 45—46 krig. — Könnyű (pkint 220 klgrg. terjedő súlyban) 47—47.5 krig. — Szarbiai: Nehéz (pkint 260 klgron felüli súlyban) 47—48 krig — Közép (pkint 220—260 klgr. súlyban) 47—48 krig. — Könnyű (pkint 220 klgrig terjedő súlyban) 46—47 krig. Sertés létszám: 1893. április hó 23-án volt készlet 151,936 darab. 1893. április 24-én felhajtott: 7337 db. 1893. április 24-én elszállított 908 db. 1893. április 24-én maradt készletben 158,365 ár — A hizott sertés üzlet irányzata: változatlan.

Szeszüzet.

— Április 26. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 51.50, kicsinyben 52.— hordó nélkül, per 100 liter % belevéte 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatözsde.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósításai. — Budapest, április 26. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 kilogramm frt
B u z a	bánsági	szilárd	7.70—8.10
	tiszavidéki	"	7.70—8.10
	pestvidéki	"	7.85—8.40
	fehértmgyei	"	7.80—8.35
	bácskai	"	7.80—8.35
	észak-magyarországi	"	—
R o z s	—	szilárd	6.80—6.95
Á r p a	takarmány	szilárd	6.50—6.75
	égetni való	"	5.80—6.25
	sörfőzdei	"	6.55—6.85
Z a b	—	szilárd	6.—6.30
T e n g e r i	bánsági	szilárd	—
	másnemű	"	4.80—4.85
K á p o s z t a - r e p c z e	—	szilárd	—
K ö l e s	—	szilárd	4.40—4.70
S a r t a r a b u n t a r t a d t a r t	B u z a	tavasza	szilárd 7.99—8.01
		junius 1894	" 8.31—8.33
		ősze	" 8.—8.03
	T e n g e r i	május-junius 1894	szilárd 4.87—4.89
		szept-október 1893	" 5.08—5.10
	Z a b	Budapest sz. tavaszra	szilárd 6.24—6.26
	Budapest sz. őszre	" 6.06—6.08	
K á p o s z t a - r e p c z e	aug.-szeptember 1893	szilárd 15.30—15.40	

Idegenek névsora Aradon.

— Április 26. —

Fehér Kereszt szálloda: Kralupper E. C. magánzó, Budapest. Deutsch Zsigmond vállalkozó, Budapest. Dr. Berger Janka ügyvéd neje, Abony. Pfeifer N. ügyvéd, Abony. Kovács Károly magánzó, Pankota. Arany Kulcs szálloda: Steger Vendel körjegyző, N. Halmagy. Szepessy Béla pályafelügyelő gyakornok, Piski. Cserey Etel és nővére kötőgyártulajdonos, Szeged. Kacsinka N. jegyző. Fibis. Göndörs István hivatalnok, Budapest. Ekkert József kereskedő, Lippa. Zaránd Gyula jegyző és családja, Kiszindia. Kohn N. bérlő és családja, Kiszindia. Berger J. kereskedő, Pécs. Magyar Korona szálloda: Grosz Adolf felügyelő, Temesvár. Kanyavits János kocsmáros, Szarvas. Reharovits József erdőtiszt, Vadász.

Vizjelzés.

1893. évi április hó 26-án reggel 8 órakor észlelt hőmérsék. időjárás, vizállás.

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vizállás cztimétr.
Maros Branyicska	+ 6°	derült	+ 82
" Arad	+ 7°	derült	— 42
" Makó	+ 8°	derült	+ 68
Tisza Szeged	+ 8°	derült	+ 197
3-as Körös Gyoma	—	—	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi. A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi. Arad, 1893. április 26.

A m. kir. folyammérnöki hivatal.

Kis lotto.

Brünni:

60, 22, 82, 85, 81.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Nyiltér.*

Nyilatkozat.

Addig is, mig az aradvárosi közigazgatási bizottságnak tegnap hozott tarthatatlan határozata ellen beadandó felebbezés elintéztetik, egész terjedelmében közlöm a szakértőknek a méltóságos gróf Nádasdy Ferencz ur szabadságtéri házára vonatkozólag felvett jegyzőkönyvét.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Aradon, 1893. évi április 26. án alólírottak által a Szabadságtér 19-ik számú gróf Nádasdy Ferencz ur tulajdonát képező ház fedél- és stuckatorfáinak megvizsgálása tárgyában.

Feltétvén ugyanis a kérdés, hogy a nevezett ház fedele és stuckatorja van-e oly állapotban, hogy a kellő óvintézkedések megtétele mellett még 2 (két) hónapig az élet- és vagyonbiztonság veszélyeztetése nélkül üzlet, illetve lakhelyiségül minden körülmények között használható-e vagy sem? Erre alólírottak a következő egyhangú véleményét nyilvánítták:

Az épület tüzetes megvizsgálása alkalmával meggyőződünk arról, miszerint a mansard-fedél, tekintettel régi korára, igen jó állapotban van még, minden fája ép, a szonodás alig terjed itt-ott egy gerendában 1—1 és fél centiméter mélységre, a fának savanyu szaga sehol sincsen, úgy, hogy rothadásnak nyomát sem találtuk, azonkívül a fedélnek toldás-szarufái vannak és így ezen szerkezet folytán biztosítva van a bedőlés ellen még az esetben is, ha a gerendák legvégén a csaplyuk teljesen elromlott volna. — Különben az egész szerkezetét a fedélnek még telje összefüggésben találtuk, sem a cserepezésen beázást nem konstataáltunk, úgy, hogy a fedél maga a fent kitett határidőn jóval túl is, minden aggodalom nélkül használható. Konstataáltuk azt is, miszerint a fedelen kívülről nézve sem látszik sem tetőcsuszás, sem a tűzfalnak bármimemű elválása, vagy parkánygyürődés stb. jelenségek, a melyek imminens veszélyt sejtethetnek.

A menyezet-gerendák (stuckator) meg-szemlélésénél mindenekelőtt azt konstataáltuk, miszerint azokról a téglaburkolat le lett hordva és csak 1—2 centiméter vastag száraz törmelék borítja már azokat, úgy, hogy önsúlyukon kívül mit sem kell hordaniok.

Ami a fa minőségét illeti, úgy azt találtuk, hogy a stuckatorfa felfekvési helyein felülről 2 egész 8 centiméter mélyen szuette rothadásnak — illetőleg savanyu erjedésnek sehol nyomára nem találtunk.

Tekintve már most, hogy a stuckator mindenütt alulról feltámasztva találtuk, nyugodtan kimondjuk, miszerint a stuckator is a fent kérdezett 2 havi időt minden veszély nélkül okvetlen ki fogja tartani. Arad, 1893. ápril 26.

Halmay Andor s. k. Kotsis Lajos s. k.

Szántay Lajos s. k.

Dr. Fényes Káimán s. k. ügyvéd, mint méltóságos gróf Nádasdy Ferencz ur jogi képviselője.

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Vendéglő a „magyar koronához“ (Petőfi-utca 9.)

Ma csütörtökön, 1893. április hó 27-én

Vendéglátó a budapesti első

ORPHEUM-TÁRSASÁGNAK

(Goldberger J. igazgatása alatt.)

Szenzációs. Harmadszor. Óriási siker.

Estély Madárynál

hármaskalabriász.

Végtelen neveltető. Váratlan siker.

Közkívánatra utoljára

Geiger Jokl

pályadíjnyertes szenzációs komédia Armintól.

Egészen új műsorral a tréfás

Rohmes-trio,

az egész személyzet közreműködésével.

Naponkint új és illedelmes gazdag műsor,
melyen családok is részt vehetnek.

Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj 50 kr.

Izletes ételek, kitűnő italokról, úgy pontos kiszolgálatról gondoskodik a számos látogatóért esd tisztelettel

SCHREYER FERENCZ,
vendéglős.

2529/893

318. 1-3.

Hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urának 1892. évi február 4-én 93580/1891 és 1893. évi január hó 24-én 6136 sz. a. k. rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy a katonai háromszögelési jegyek vagy gulák továbbá az alap vagy szintezési oszlopok és a szintezési magassági jegyek, nem különben az 1891. évi 41-dik tcz. negyedik szakasza alapján a kataszteri földmérés céljából létesített oszlopok és egyéb jelzők megromlása vagy megkárosítása azok minőségére való tekintet nélkül a kapitányi hivatalnak azonnal tudomására hozandók és a kapitányi hivatal által jövedőre egyenesen és kizárólag a m. kir. háromszögelési számító hivatalnak (Budapest I. kerület Vár Verbóczy-utca 7 szám) lesznek bejelentendők.

Mindazok kik a fentebbjelzett katonaság háromszögelési vagy a polgári hatóság kataszteri jelzői vagy megromlóják vagy eltávolítják a más helyre helyezik vagy áthordják és megsemmisítik kihágást követnek el s azért az illetékes bíróság által szigorúan fognak büntettetni.

Arad, 1893. évi január 24-én

A városi tanács.

43/893. A somoskeszi g. k. lelkészi hivatalból.

Arlejtési hirdetmény.

Egy Somoskeszen építendő új g. k. r. templom építésére, mely a helyszínén fog megtartani folyó évi május hó 2-án.

A kikiáltási ár 16181 frt 91 kr., a mely összegből árlejtési óhajtok tartoznak 10% óvadékot letenni.

A tervrajz és költségvetés megtekinthető a somoskeszi g. k. lelkészi hivatalnál.

Az egyház-bizottság fenntartja magának abbéli jogát, hogy az építkezést — árlejtés után is — annak adja az árlejtők közül, a kiből legtöbb bizalma leendő az építkezés kivételére.

Az egyház-bizottság folyó évi április hó 19-én tartott üléséből.

Todoreán Terentin

lelkész, egyházbizottsági elnök.

Egy

irodatiszt

ki a magyar és német nyelvben jártas, azonnali felvételre kerestetik az Aradi Széchenyi gőzmalom részvény-társaságánál.

6014/893 kh. sz.

322. 1-3.

Hirdetmény.

Tudomásomra jutott hogy a külvárosokban de különösen Pernyáva területén, a tüzelő helyiségekből kiszedett perjét az utcára, némelyek az udvarra dobják.

Mínt hogy ezen meg gondolatlan ténykedés igen könnyen tűzveszélyt idézhet elő, de köztisztaság szempontjából sem tűrhető, elrendelem hogy a perjét az udvaron külön e célra ásott kis átmerőjű gödrökben helyezték el s minden egyes alkalommal szorgosan fedjék be.

Az ősz beáltával az így elhelyezve volt perje trágyázásra felhasználható.

A kiknek háza előtt udvarában vagy kertjében ezen hirdetmény kelte után kidobott perje találatni fog az 1879 XI. t. cz. 141 §. alapján és értelmében fognak büntettetni.

Arad, 1893. április 22-én.

Sarlot Domokos,

őfkapitány.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Aradon.

6284 | 93. sz.

296 1-3

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak mezőturi állomásán levő felvételi épület megnagyobbítása, átalakítása és ugyanott egy új veranda építésének biztosítására ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.]

Az építési munkák egységárak szerint és utánmérés alapján fognak kiadatni.

A tervek, ajánlati költségvetések, az építés végrehajtására vonatkozó feltételek és a szerződési tervezet a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége pályafentartási és építési osztályának hivatalos helyiségeiben (Arad, főut, arad-esanádi vasuti palota I. emelet) valamint a mezőturi osztálymérnökségnél (Mezőtúr, Bazar-épület I. emelet) a hivatalos órák alatt megtekinthetők és 50 kr-ért megszerezhetők.

Az építkezés elvállalására az ajánlati költség számítású irlapokba a munkák teljesítésére vonatkozó egységárak bejegyzendők s azok a zárt ajánlattal együtt kellően bélyegezve f. évi április hó 30-ának déli 12 órájáig a követhető címzéssel adandók be:

„A m. kir. államvasutak üzletvezetőségének Aradon. Ajánlat a mezőturi felvételi épület megnagyobbítására és átalakítására.“

Az ajánlatok benyújtását megelőző napon azaz 1893. április hó 29-én déli 12 óráig 2100 forint azaz o. é. kétezeregyszáz forint bánatpénz lesz a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztárába készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letendő.

Az ajánlatokban a fenti bánatpénz lefizetésének megtörténte felemlítendő.

Az értékpapírok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 13 napnál nem régebb utolsó napi árfolyammal számítandók, de soha névértéken felül.

Készpénzben letett óvadék után kamat nem követelhető.

Ezen feltételektől eltérő, vagy határidő után, vagy pedig táviratilag beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Posta útján beküldött ajánlatok a bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel.

Az ajánlatok között a szabad választás jogát az üzletvezetőség magának fenntartja tekintet nélkül az ajánlott egységárak nagyságára.

A pályázat eredményéről f. évi április hó 30-ika után való napokban a pályázók értesítetnek fognak.

Arad, 1893. április hó.

Az üzletvezetőség.

Hamisítások ellen minta és védjegy által biztosítva.

SCHAUMANN GYULA

Stockerauban,

(a vidéki gyógyszerár tulajdonosának)

EMÉSZTÉSI-POR

Schaumann Gyula gyomorsója naponta új kedvező eredményt mutat fel, úgy hogy az utána való kérdészködés joggal naponta fokozódik. Fájdalom, hogy a szédelgés, mint mindenütt, úgy itt is, „Gyomorsó“ czim alatt rossz készítményt hoz forgalomba, mely teljesen hatástalan és csak szerem sikerének és jó hírnevének rontására szolgál! Miért ezen lap tisztelt olvasóit van szerencsém figyelmeztetni, hogy a Schaumann-féle gyomorsó, mely minden gyomorbetegségben kitűnő hatása, valódi minőségben kapható a készítőnél, mezőgazdasági gyógyszerész Stockerauban és Budapesten Török József gyógyszerárban király-utca 12. szám.

A t. cz. közönség kéretik, hogy csak a valódi Schaumann Gy. által előállított gyomorsót kérje.

Egy doboz ára 75 kr.

Kapható: 2 9-12

RING LAJOS

„Angyalhoz“ czimzett gyógyszerárban Aradon Asztalos Sándor-utca 1-ső szám.

Fehérnemű tisztító intézet Hasszinger-utca 4. sz.

Va szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kornak megfelelő

fehérnemű

mosó és tisztító intézetet

nyitottam, azt gépekkel felszerelve, oly bécsi szakavatott munkaerővel láttam el, hogy a n. é. közönség legmesszebb menő igényeinek is megfelelhettek. Elvállalok **uri ingek, gallérok, kézelők, női fehérneműk és minden e szakba vágó munkákat**

a legolcsóbb árakért,

és pedig: egy gallér **2 kr.**, egy pár kézelő **3 kr.**, gallértalan uri ing **12 kr.**, gallér és kézelővel uri ing **16 kr.**

Tisztelettel:

SCHWARCZ ZSIGMOND

Hasszinger-utca 4. sz.

Fehérnemű tisztító intézet Hasszinger-utca 4. sz.

Nyomatja és kiadja az „Aradi nyomdatársaság“ könyvnyomdája